

Interview med Momodou Camara (født i Gambia, bosat i Danmark), marts 2021, København

Kan du fortælle om historieundervisningen i Gambia i forhold til slavenarrativer og til kolonialismen?

- Der undervises ikke i slavenarrativer og næsten slet ikke i slaverihistorie. Man hører om trekantshandelen, men ellers er fokus på de tre store imperier fra 300tallet og frem til kolonitiden. Først i 9-10. klasse har man om kolonitiden og om slaveriet. Men det fylder meget lidt.

Hvilken betydning har slavefortiden i dag i Gambia?

- Det er ikke tabu, men vi beskæftiger os ikke meget med kolonialismen og slaveriet. Vi har så mange andre problemer. Den almindelige gambianer tænker ikke på det i det daglige. Officielt gøres der ingenting, der er ingen mindedage e.l. Hverken i bøger, musik eller film spiller slaveri nogen betydning. Der er ingen tv-serier som omhandler slaveriet, det ville man ikke fokusere på, så hellere tidligere helte. Man snakker da om kompensationer fra de tidligere europæiske koloniherrer, det gør man da, men med den konstante undertrykkelse i samtiden, så tænker man altså ikke så meget på fortiden. I Albreda er der et slaverimuseum, med et rum kun om Alex Haleys *Rødder* og om forbindelsen mellem Kunta Kinte og Gambia.

Hvilken rolle spiller monumentet Kunta Kinte Island?

- Folk tager derud, fordi de er nysgerrige, og skoleklasser tager også derud. En amerikansk-gambiansk kunstner overtalte præsidenten til, at øen skulle skifte navn til det nuværende: Kunta Kinte Island. Og det har været godt for turismen, det tiltrækker afroamerikanere, som vil associere dem selv, med hvad der er sket. Kunstneren fik også lov til at lave et monument ud til floden. I mange år lod man bare de gamle slavefort forfalde, men nu vil man bevare dem, og Fort Bullen er nu Unesco kulturarv

Synes du, at der er gjort nok for at huske fortiden?

- Det ved jeg ikke. Jeg tror, at folk ikke tænker over det. Selvfølgelig er slaveri forfærdeligt, men vores historie går jo meget længere tilbage end det, og man er meget stolt over det store Mali-imperie (i 1200tallet), og at nogle forfædre rejste til Amerika før Columbus. Vi ved at en stor del af vores befolkning forsvandt dengang, men lige nu er der så mange problemer politisk. Vi har lige været igennem et diktatur, der varede 22 år, så man er helt pacificeret. Personligt tænker jeg, at slavefortiden er en skamplet for Europa, men også for Afrika, for afrikanerne var jo dybt involveret i slavehandel.

Hvad lærte du selv i skolen om slaveritiden?

- Jeg lærte om trekantshandelen, jeg vidste, at der havde været en slaveritid, men intet om hvordan det egentlig var. Først med filmen *Roots* fandt jeg ud af, hvad der virkelig skete i Amerika. Vi havde lært om borgerrettighedsbevægelsen, men først nu lærte jeg, hvor slemt det havde været for slaverne.

Hvilke nationale helte dyrker man i nutidens Gambia?

- Der var en lang række oprørere, som bekæmpede kolonialismen med vold, og alle i Gambia kender til dem. Engelske historiebøger kalder dem for rebeller og banditter, vi kalder dem for frihedskæmpere. Men vi har ingen statuer af dem, vi laver slet ikke statuer af mennesker, husk vi er muslimer. Men fx ændrede den forrige regering Royal Victoria Hospital i Banjul (hovedstaden) til Edward Francis Hospital, opkaldt efter Edward Francis Small, som var en berømt forkæmper for uafhængighed i 1900tallet.

Hvordan ser man på de gambianere, som vender tilbage?

- Positivt. Det er vores brødre og søstre. Og man ved, at de vil investere i Gambia. De vil bygge landet. Den tidligere præsident gav statsborgerskab til afroamerikanere, som vendte tilbage.